

بررسی روابط پویا و متقابل انتشار دی‌اکسیدکربن، مخارج بخش سلامت و رشد اقتصادی (مطالعه موردی: سه گروه منتخب از کشورهای دارای HDI متفاوت)

شیما مدنی^۱، سیاوش میرزایی کوتنایی^۲ و سمیه السادات سجادی^۳

۱) استادیار، گروه حقوق و مطالعات راهبردی دریا، پژوهشگاه ملی اقیانوس شناسی و علوم جوی، تهران

ایمیل sh.madani@inio.ac.ir

۲) کارشناسی ارشد مدیریت

۳) دانشجوی دکتری اقتصاد

چکیده

هدف از این مقاله بررسی روابط پویا میان متغیرهای انتشار دی‌اکسید کربن، رشد اقتصادی و مخارج بخش سلامت در دوره‌ی زمانی ۱۹۹۰-۲۰۱۴ بین سه مجموعه منتخب از کشورهای دارای شاخص‌های توسعه انسانی (HDI) متفاوت، با استفاده از داده‌های پانل می‌باشد. نتایج حاصل از این مطالعه با بکارگیری روش گشتاورهای تعمیم یافته (GMM) و برآورد سه معادله برای هر مجموعه منتخب از کشورها، نشان می‌دهند که در مجموعه کشورهای دارای شاخص توسعه انسانی بسیار بالا، روابطی دوسویه و متقابل میان هر سه متغیر فوق و در هر سه معادله وجود دارد. این درحالیست که در مجموعه منتخب کشورهای دارای شاخص توسعه انسانی بالا تنها میان متغیرهای انتشار دی‌اکسیدکربن با رشد اقتصادی و متغیرهای مخارج بخش سلامت با رشد اقتصادی روابط دوسویه دیده می‌شود و در مجموعه منتخب کشورهای دارای شاخص توسعه انسانی متوسط و پایین تنها میان متغیرهای مخارج بخش سلامت و رشد اقتصادی ارتباط دوسویه وجود دارد. می‌توان چنین نتیجه گرفت که هر چه توسعه‌یافتگی یک کشور به لحاظ شاخص توسعه انسانی بالاتر باشد، عملکرد و روابط میان متغیرها واقعی‌تر بوده و مبانی تئوریک را بهتر به نمایش می‌گذارند. همچنین نتایج مبین این است که مخارج صرف شده بر بخش سلامت و کاهش انتشار دی‌اکسید کربن منجر به افزایش رشد اقتصادی خواهد شد.

طبقه‌بندی JEL: O47, C12, C13

واژه‌های کلیدی: رشد اقتصادی، روش گشتاورهای تعمیم یافته، انتشار دی‌اکسیدکربن، مخارج بخش سلامت، شاخص توسعه انسانی